

Тақырыбы:

*Асқорыту ағзаларының
ауруларының синдромдары
және диагностикасы*

М.ғ.К.,

доцент

Ксетаева Г.Қ.

АІЖ зақымдану симптомдары

1. Тәбеттің бұзылуы
2. Дисфагия (жұтудың бұзылуы)
3. Құсу, лоқсу (срыгивание), кекіру, жүрек айнуы
4. Шөлдеу
5. Сілекейдің ағуы - гиперсаливация
6. Халитоз – ауызда жағымсыз иістің болуы
7. Дисгевзия- дәм сезудің бұзылуы
8. Глоссалгия –ауызды күйдіру
9. Қыжылдау
10. Метеоризм (іштің кебуі)

АІЖ зақымдану симптомдары

- **11. іштің шұрылдауы**
- **12. Ауыру (Боль)**
- **13. Диарея**
- **14. Меконий, мелена**
- **15. Ануста қышудың болуы**
- **16. Іштің көлемінің ұлғаюы**
- **17. Іштің қатуы (Запор).**

1 Тәбеттің бұзылуы →

гипоталамуста ашыну және тойыну орталығы

- емуден бас тартуы – ауыр жағдайдың белгісі. өмірге қауіпті.
- тәбеттің төмендеуі
- жиі соматикалық және жұқпалы патологияның белгілері
- орталық генездегі анорексия → нейродистрофия → Маразм
- полифагия- (физиологиялық, патологиялық) → қантты диабет, созылмалы В гастриті
- извращенный тәбет
- таңдамалы (избирательная) анорексия

2. Дисфагия –жұтынудың бұзылуы

- Еметін балаларда - жұтынудың бұзылуы
- ОНЖ, БЦП (ДЦП) жиі белгісі
- дерматомиозит, склеродермия
- жұқпалы аурулар – күл (дифтерия), полиомиелит, сіреспе (столбняк), ботулизм
- ауыз қуысында ауру сезімінің болуы – стоматит, баспа (ангина), жұтқыншақтағы (заглоточный процесс)
- өңештің қысылуы (сдавление) (ісік, тимус, лимфатикалық түйін, аралықтағы абсцесс (средостения), экссудативті плеврит

3. (Локсу)Срыгивание

- Еметін балаларда физиологиялық, тәулігіне 3-4 рет, дене салмағын жоғалтпайды

4. «Тамақтағы түйілу сезімі» (Ком в горле) - жоғарғы өңештің сфинктерінің дискинезиясы

- гастро-эзофагалды рефлюкс
- Өңештің дисталды бөлімінің патологиясы
  - функционалды бұзылыстар
- **5. ауыздың құрғауы, шөлдеу**
  - ЭКСИКОЗ
  - қантты, диабет, созылмалы панкреатит
қантсыз көп мөлшерде несептің бөлінуі
(мочеизнурение),

5. Гиперсаливация

- Физиологиялық 3-6 айлық балаларда байқалады
- Глистік инвазия – аскаридоз
- 7. Халитоз – ауыздан жағымсыз иістің шығуы
- Ауыз қуысының ауруларында, өңештің, асқазанның, іштің өтпеуінде (непроходимость),
- улануларда
- өкпенің ауруларында, синуситтерде
- экзогенді – арнайы иісі бар тағамды қабылдауына байланысты болады
- Псевдохалитоз - психогенді

6. Дисгевзия- дәм сезудің бұзылуы

- Ауызда ащы дәмнің болуы,
- Фантагевзия - металл сияқты дәмді сезіну
- Агевзия – негізгі дәм сезудің біреуін жоғалту
- Парагевзия – басқа дәмді сезінудің орнына бір дәмді жаңылысып қабылдау
- Дәмді сезудің төмендеуі немесе жоғалтуы (тәтті, қышқыл, ащы, тұзды)

7. Қыжыл – жоғарғы эпигастралды аймақта және кеуде тұсында күйдіру сезімінің болуы

- ГЭР және гиперацидтілік -асқазандағы пептидтік құрамға өңештің шырышты қабатының жоғарғы сезімталдығы нәтижесінде дамиды
- эзофагитте, өңештік пептидтік жарасында, гастродуоденитте

8. Ықылық ату (Икота) – кенеттен тыныс жолдарында ауаның сіңірілуі, дауыс байламының жиырылуы, еріксіз диафрагманың жиырылуы нәтижесінде болады.

- Тыныс алу орталығы мен кезбе және диафрагмалық нервтердің тітіркенуімен негізделген
- ГЭР, өңеш саңылауының жарығында, нерв жүйесінің ауруларында, гельминтоздарда

9. Кекіру – ауыздан еріксіз газдың немесе тағамның бөлінуі. Асқазанның мускулатурасының жиырылуы нәтижесінде болады.

- Шіріген жұмыртқа иісімен кекіру (күкірт), қышқыл және ашщы

10. жүректің айнуы – эпигастри аймағында жағымсыз әсерді сезіну, 12-елі ішекте қысымның жоғарлауы және асқазанда төмендеуіне байланысты вегетативті бұзылыстармен жүреді

- Орталықты жүрек айнуы – құсу орталығын тітіркендіргенде
- Рефлекторлы жүрек айнуы – ваготония кезінде (асқорыту жолдарының, несеп шығару жүйесінің ауруларында)
- гематогенді – токсикалық жүрек айнуы сопақша мидағы хеморецепторларға токсиндердің, дәрілердің және улардың әсер етуіне негізделген

11. Құсу – асқазандағы құрамның ауыз арқылы шығуы, диафрагманың жылдам босаңсуына және біруақытта іштің мускулатурасының жиырылуына байланысты болады.

- емізілетін балаларда физиологиялық
- ОНЖ ауруларында, тағамды қабылдауға байланыссыз, жеңілдік әкелмейді
- Асқорыту жолында өңештің тұсында өтпеуі – атрезия, халазия, ахалазия, стеноз, бөгде зат
- Тамақтанудан кейінгі фонтандық құсу▪ пилоростеноз және пилороспазм
- 12-елі ішектің, ашщы және тоқ ішектің тарылуы
- инвагинация, гепатиттер, панкреатит.
- ▪ инфекциялық токсикоз
-

12. Іштің ауруы – асқорыту ағзаларының кардиналды белгісі.

- ауырудың интенсивтілігі – «жедел іш» өмірге қауіпті
- ауыру сезімінің орналасу аймағын анықтау (бір саусақпен)
- пайда болу уақыты, ұзақтығы және кезектілігі
- тағамды қабылдаумен байланыстылығы
- сезіну сипаты және интенсивтілігі – өткір емес, «пышақ сұққандай (кинжальные)», қысып, сыздап, керіп (распирающая) тұрғандай ауыру сезімі болады.

13. Диарея –іштің өтуі (нәжістің сипатының өзгеруі)

- жұқпалы ауруларда (дизентерия, сальмонеллез, тифопаротифозды аурулар, туберкулез және т.б.
- гельминтоздар
- арнайы емес қабынулы аурулар (Крон ауру, арнайы емес жаралы колит (НЯК))
- ісіктер
- амилоидоз
- экссудативті энтеропатия

14. Меконий, мелена

15. Ануста қышудың болуы – жекеленген терілік қышудың жиі кездесетін ең ауыр түрі

- психогенді
- симптоматикалық
- нақастарда қатты қышу кезінде түнгі ұйқысы бұзылады, жұмысқа деген қабілеті төмендейді, депрессия дамиды

.16. Іштің көлемінің ұлғаюы

- **асцит: бауыр циррозы, ГН**
- **гипокалиемия – ішектің қабырғалары газдармен кернелген**
- **Гиршпунг ауруы – нәжістің жиналуы**
- **Іш құрсағында ісіктік түзілістің болуы – Вильмс ісігі (бүйрек үсті безінде)**
- **▪ перитонит, инвагинация, перфорация**
- **▪ кисталар, гепатоспленомегалия (лейкоз)**

17. Іштің қатуы – нәжістің кідіруі (36 сағатқа)

- «қойдың құмалағындай нәжіс»
- Күніне үлкен дәретке бірнеше рет бару, ішектің толықтай босмаған сезімде болу

АІЖ зақымдану синдромдары

- **ауырғыштық**
- **Гастриттік**
- **Энтериттік**
- **Колиттік**
- **Диспепсиялық**
- **Мальабсорбция синдромы.**